

Üniversite : İSTANBUL KÜLTÜR ÜNİVERSİTESİ
Enstitüsü : Lisansüstü Eğitim Enstitüsü
Dalı : Uluslararası İlişkiler
Programı : Uluslararası İlişkiler
Tez Danışmanı : Prof. Dr. Mensur Akgün
Tez Türü ve Tarihi : Yüksek Lisans – Eylül 2021

KISA ÖZET

AMERİKA VE ÇİN ARASINDAKİ ÜSTÜNLÜK ARAYIŞI: TİCARET SAVAŞINA GÖTÜREN REKABET (1978-2020)

Osman Selman Kayhan

Amerika ve Çin arasındaki ilişkiler Uluslararası Ekonomi Politikaları açısından zorlu bir süreçten geçmektedir. Bu sıkıntılı süreç, dünya düzenini barışçıl ve istikrarlı bir şekilde sağlama konusunda kaygılandırıcı bir etkiye sahiptir. Çin'in 1978 ekonomik reformları ve modernizasyon sürecini takip eden hızlı büyümesi, gelecekteki politikalarına yön verecek önemli bir durumdur. Çin'in bu ani büyümesi bazı engellerle karşılaşsa da ülkenin dünya politikasına etkisi hala üst düzeydedir. Bundan dolayı Amerika ile Çin arasında 1978 ekonomik reformları sonrasında başlayan dostluk yerini şüpheli yaklaşımlara bırakmıştır. Amerikan yetkililere göre yükselen Çin'in izlediği politikaların ardındaki gerçek niyet gizemini korumaktadır. Bu yüzden ikili ilişkilerdeki geçişler oldukça önemlidir.

Soğuk Savaş sonrasındaki değişen güç dinamikleri iki ülkenin de politikaları üzerinde önemli bir etkiye sahip olmuştur. Çin'in beklenmedik derecede başarılı bir ekonomik ilerleme kaydetmesi ülkenin mevcut olan dünya düzeninde mi yoksa kendi ulusal çıkarlarına yönelik mi politika izleyeceği sorularını akıllara getirmiştir. Amerika'da mevcut olan Çin algısı özellikle Tiananmen Meydanındaki olayların güç kullanılarak bastırılmasıyla negatif yöne evrilmiştir. Bu süreçten sonra ortaya çıkan Çin tehdidi algısı ülke genelinde önemli bir popülerite kazanmış ve birçok makaleye konu olmuştur. Her ne kadar bu tehdit algıları söylev durumunda olsa da önemli akademisyenlerin ve halkın büyük çoğunluğunun desteğini arkasına alması Amerika devletinin karar alıcı mekanizmalarına bir baskı oluşturmuştur. Ancak Amerika hükümeti Çin'i

direkt olarak karşısına almanın iki ülkenin de zararına olacağını düşündüğünden stratejik ortaklığı daha uygun görüp bu yönde politikalara yönelmiştir. Ancak Çin'in devam etmekte olan hızlı büyümesi stratejik ortaklık politikalarına olan eleştirileri arttırmıştır. Çin tehdidi algısının çeşitli teorilerle desteklenmesi ve Çin'in artan ekonomik ve askeri bütçeleri söylevlerin gerçeğe dönüşme ihtimalini kuvvetlendirmiştir.

Bu süreç Çin'in hızlı büyümesinin dünya düzeninde bir tehdit oluşturup oluşturmayacağı sorularını akıllara getirmektedir. Amerika'nın yükselen Çin'e karşı ortaya çıkan tehdit algılarına nasıl reaksiyon vereceği, politikalarını bu doğrultuda şekillendirip şekillendirmeyeceği önemli bir hal almıştır. Bu çalışma Uluslararası ekonomi politikaları ve teorileri çerçevesinde Çin ve Amerika'daki ekonomik gelişmelerin ne gibi sonuçlar doğuracağını, Çin'in 1978'den beklenmedik yükselişi ve ülkeye karşı başlayan tehdit algılarının ne denli gerçeği yansıttığını ve bu algıların Amerika'nın politikaları üzerinde etkisi olup olmadığını araştırmaktadır.

Bu çalışmada güç geçişi teorisi, ofansif realizm teorisi ve Thucydides Tuzağı teorisi kullanılmıştır. Bu teoriler kullanılarak Çin'e karşı yükselen tehdit algılarının ne denli bir teorik arka plana dayandığı araştırılmıştır.

Ek olarak bu çalışma iki süper gücün dünya düzenini koruma bağlamında ortak bir paydada buluşması gerektiğini ve iki tarafında yararına olacak ve istikrarı koruyacak politikalar üzerinde uzlaşmaları savunulmaktadır.

Anahtar Sözcükler: Ekonomi Politikaları, Reformlar, Çin Tehdidi, Ekonomik İlişkiler, Teoriler, Modern Dünya Politikası, İkili İlişkiler

University : **ISTANBUL KULTUR UNIVERSITY**
Institute : **Institute of Graduate Studies**
Department : **International Relations**
Programme : **International Relations**
Supervisor : **Prof. Dr. Mensur Akgün**
Degree awarded and Date : **Master of Arts – September 2021**

ABSTRACT

STRIVING FOR SUPERIORITY BETWEEN U.S. AND CHINA: THE RIVALRY LEADING TO THE TRADE WAR (1978-2020)

Osman Selman Kayhan

The relations between the United States and China is going through a difficult period in terms of International Political Economy. The adversity leads the world into apprehension regarding the peace and stability in the world order. The rapid growth of China following the 1978 economic reform and modernization process was a critical determinant for their future policies. Despite the obstacles which decelerate the sudden growth of China, the impact of the country to the world politics was still outrageous. Therefore, the favorable amity between the United States and China in the aftermath of the economic reforms turned into agnosticism. As the real political intention of the rising China was mysterious to the United States officials, the process of transition in the relations was critical.

The changing power dynamics after the end of the Cold War had a significant impact on the policies of the countries. The unexpectedly successful rise of China brought about many questions in relation to their intention whether they will follow policies in line with the status quo or their own national interests. The China perception in the United States evolved into a negative perspective following the tragic event in the Tiananmen Square where the demonstrations were surpassed in a violent way. The China threat perception gained a significant popularity across the country and was mentioned in scholarly articles. Even though the China threat perceptions appeared to be only as discourses, the fact that it was supported by the public and scholars was critical in order to have impact and pressure on the policymaking mechanism of the United States. However, the United States was not in favor of taking a negative stance against China considering their increased impact in the world politics. In this line, the government of the United States followed a strategic partnership policy.

However, the ongoing rise of China increased the criticism against the engagement policies of the United States. The fact that China threat discourses were supported by the theoretical frameworks and increased military expenditures proved that the discourses may turn into reality.

This process brought about questions regarding rise of China and the possible threat to an existing world order. The reaction of the United States, in this case, is critical whether they shape the policies towards China in line with the threat perceptions or continue to follow moderate policies. The study focusses on unexpectedly successful rise of China started in 1978 and how the threat perceptions reflect the reality in addition to the impact of the perceptions on the U.S. policymaking.

This study analysis the theoretical backgrounds of the issue by using power transition theory, offensive realism theory and the Thucydides Trap. Additionally, the study suggests that ensuring the existing world order through bilateral talks would be in favor of the both countries since the stability of the system provides peaceful environments.

Key Words: Economy Politics, Reforms, Economic Relations, Theories, Contemporary World Politics, Bilateral Talks